

ZBORNIK

SVEČENIKOV SV. P. IN ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo: Gorica, Piazza N. Tommaseo št. 20

Dne 15. marca 1923

Izhaja 15. dan vsakega mesca.

V. V.

Papeževa okrožnica o sv. Frančišku Salskem.

Ker Pij XI. dolgo ni izdal okrožnice, so mu nepotrpežljivi južni bratje že iznašli ime »cunctator«. Najbrže so po svoji navadi bili glasni, tako glasni, da jih je papež slišal. Pred božičem je izdal dolgo okrožnico. Naš februarški Fol. Eccl. je je natisnil nekako eno tretjino. Uvod je kakor nekaj odgovor na »kunktatorstvo«, ker papež našteva celo vrsto vzrokov, zakaj ni poprej razposlal okrožnice. In sedaj drugi odgovor na »kunktatorstvo«! Kakor bi hotel reči: Ker tako želite orožnice, evo vam nove! Dne 26. januarja, dober mesec po prvi, je izdal sv. Oče okrožnico »de sancto Francisco Salesio tertio pleno saeculo ab eius obitu.«

»L'Osservatore Romano« je novo okrožnico priobčil 28. januarja v latinskem in italijanskem jeziku, »Acta Apostolicae Sedis« jo prinašajo v 2. letošnjem snopiču, izdanem 1. februarja. Latinski tekst začenja z besedami »Rerum omnium perturbatione«. Naj »Zbornik«, ki je poročal o prvi Pijevi okrožnici, pove kaj tudi o drugi!

Okrožnica govori o sv. Frančišku Salskem. Ne maram pisati »Saleškem«, ker se mi ne zdi prav. Svetnik ima pridevek po rojstnem gradu »Sales«. Francoz to bere »Sal«. Slovenski pridevnik je torej »Salski«. Časih smo slišali sv. Vincencij »Pavanski«, sedaj »Pavelski«. (Glej Marjin misijonski koledar 1923.) Govorimo zanaprej še sv. Frančišek »Salski« in ne več »Saleški«. A začnimo že z okrožnico!

Da se ozdravi človeška družba,* je treba, da posamezniki začno prav živeti. Sv. Cerkev zato ljudem stavi za vzgled svetnike. Niso le nekateri poklicani se posvetiti, ampak vsi. Lanske obletnice svetnikov Ignacija Loj., Frančiška Ks., Filipa Ner., Terezije od Jezusa, Izidorja kmeta, so nemalo bodrile h krščanskemu življenju. Sedaj prihaja »caelestis natalis trecentesimo« sv. Frančiška Salskega, ki ni le sebe posvetil, ampak tudi druge uči svetosti. On dokazuje, da prava svetost ni pretežka in ni samo za samostanske ljudi.

Nato sv. Oče popisuje svetnikovo življenje, potem pa njegove spise, zlasti Filotejo, Teotima (Tractatus de amore Dei), pisma in knjigo »Controversiarum«.

*) Ta okrožnica je izrasla iz prve. Zveza je ta: Da se doseže pax Christi in regno Christi, naj pomaga tudi ta tristoletnica.

Okrožnica hoče doseči praktičnih uspehov. Zato odreja poseben način praznovanja tristoletnice. Škofof naroča: »Nočemo, da bi se to praznovanje končalo z nekakim neplodnim spominom preteklosti, ali se omejilo na malo dni, ampak želimo, da poskrbite v tem letu do dne 28. decembra, ko je (svetnik) odšel v nebesa, vernikom za čim natančnejše podučenje o čednostih in naukih svetega Učenika«. Škofje naj to okrožnico duhovnikom in ljudstvu priobčijo in razjasnijo. Sledi več naročil, kaj naj posebno poudarjajo, n. pr. svetnikovo krotkost. Omenim naročilo o širjenju svetnikovih spisov: »in vulgus quam iatissime propagari.«

Spisi sv. Frančiška Salskega*) naj se torej širijo. Naši škofje bodo to seveda poskrbeli. Pomagati jim moramo mi duhovniki. Filoteja je v slovenščini že parkrat izšla. Kržičev prevod se krasno bere. Ima Filotejo vsaka duhovnikova knjižnica? Potrebna nam je za-se in za ljudi. — Teotim je izšel v Lampetovih »Drobtincah«, ki so pa malo razširjene. Ta dva prevoda bi kazalo ponatisniti. A kedo naj založi?

Pisem v slovenščini še nimamo. Pa bi bilo prav, da bi jih dobili. Marsikaj nam kedo preloži iz drugih jezikov, zakaj ne teh biserov?

Zastran »kontroverz« si ne upam nič reči, ker jih nisem bral. Sv. Oče jih zelo hvali. Samo če bi mi na enkrat vse zmogli?

Zelo pa želim, da bi mogel kupiti slovenski življenjepis sv. Frančiška Salskega. Francozi, Nemci, Italijani imajo krasne življenjepise tega svetnika. Veliko zasluženje bi si pridobil, kedor bi nam po dobrih virih napisal obširno knjigo o življenju letošnjega slavljenca. Mi duhovniki bi jo v svojem uboštvu morali kupiti in potem brati, študirati, meditirati in vzgled posnemati. Menda bi se našle tudi druge duše, ki bi z veseljem segle po tej knjigi. Če bi ne zmogli zbirke pisem, bi jih lahko vsaj nekaj vpletli v življenjepis. Odbor za izvrševanje resolucij slov. hrv. kat. shoda je poskrbel, da izdaja družba sv. Mohorja življenje svetnikov. Morda bi mogel oskrbeti izdajo življenja sv. Frančiška Salskega?

Ako bi imeli zaželeni življenjepis, bi laglje zadostili nadaljnjemu naročilu sv. Očeta. Ukazuje namreč v škofijskih mestih »et in singulis dioecesis parociais« do 28. decembra t. l. obhajati tridnevno ali devetdnevno, »in quibus divini verbi praedicatio habeatur«, seveda »Salesio duce«.

*) To-le o spisih bi rad, da bi tudi »Vzajemnost« slišala.

Udeležnikom podeljuje sv. odpustke. Posebne odpustke podeljuje za samostan. Obiskovanja v Annecy, kjer je svetnik pokopan, in za samostan v Trevisu, kjer se hrani njegovo srce, ter za druge samostane Obiskovanja.

In še ena posebnost te okrožnice! Sveti Oče želi, naj bi iz te stoletnice posebno koristen sad prejeli katoliški pisatelji in časnikarji. Zato jim sv. Frančiška Salskega za posebnega zavetnika dá in potrdi. In glejte čuda golemoga! Kako o tem mnogi časniki — molčijo. Katoliški pisatelji in časnikarji bi morali od veselja vriskati, da so dobili svojemu težavnemu in odgovornemu delu takega patrona. Kateri molče, hočejo menda reči, da jim ni mar, ali pa, da niso katoliški časnikarji. Ko so nekateri sitni Francozi slabo umeli eno mesto v božični okrožnici, smo do sitnega brali, kako se pritožuje pariški »Temps« in ne vem kedo še. In sedaj, ko papež v novi encikliki poklanja tako darilo časnikarjem, tako malo odziva!*) Kaj se razne časnikarske agencije sramujejo tega darila?

Svetemu Očetu se za to duhovno darilo treba zahvaliti in mu zahvalo sporočiti. Dajte, gospod urednik, to reč v roke vzeti. Prinesite to tudi na sejo »Zbora«. Spravite skupaj, kolikor je tostran bodeče žice katoliških časnikarjev in pisateljev slovenskega ali hrvatskega imena, da izrečejo sv. Očetu sinovsko zahvalo za to duhovno darilo. Seveda naj tudi sprejmejo sv. Frančiška Salskega za svojega zavetnika in vzornika in s tiskom pripomorejo, da se tristoletnica dostojno opravi. Zana-prej naj pa leto za letom njegov god primerno obhajajo. To se mora zgoditi!

Nova okrožnica je nekako pol krajša od božične. Pisana je prav jasno in zelo ljubeznivo. Vidi se, da je sv. Oče hodil v šolo k sv. Frančišku Salskemu. Ne pravi zastoj: »cuius ante venerabile corpus Nos olim incredibili cum voluptate animi Sacrum fecimus.« Kedor bo to okrožnico bral, jo bo hotel zopet brati.

*) »Straža« se je oglasila. Prav! Ampak »sv. Franc Sales«

V knjigarni K. T. D. so naprodaj sledeče novosti:

Officium Maioris hebdomadae cum cantu 1923.

Vez. v usnje z zlato obrezo 40 lir.

Ravnokar je istotam došel Pečjakov molitvenik: Večno življenje. Za Primorje je odmerjenih samo 1500 izvodov. Kdor ga hoče, požuri se.

Prof. Iv. Mercina.

Nekaj o novih zvonovih.

Že sedaj, ko je še le delno število naših cerkvá prejelo nova zvonila, se slišijo razne pritožbe o pokritih glasovih, pičlem donenju, kratkem brenčanju, nezadeti intervalih itd., sploh tožbe, ki smo morali biti na nje pripravljeni, če smo stvarno premostrili odnose, v katerih se vlivajo sedanji zvonovi. Pred vsem si predočimo le dejstvo, da je imel pri dobavi prejšnjih zvonov odločilno besedo edino le, kdor je zvonila rabil in naročil. Naravno, da je z vso skrbnostjo pazil in vplival na dobro posrečeno liva. To ima pri novih zvonovih v oblasti vlada, ki pa od nje ni možno zahtevati, da bi pri tako ogromnem številu za vsako posamno zvonilo uveljavljala toli minuciozno skrb in pozornost. Pri prejšnjih zvonilih je zvonar sam skrbel, da si je nabavil čist baker in kositer (cin), dobro vedoč, da je to velik činitelj dobrega uspeha. Zdaj prejema zvonar ves material od vlade in uporabljati ga mora, naj je dober ali slab. K temu prihaja še dejstvo, da ne dostaja zvonarju pri tolikem številu zvonov potrebnega časa za natančno pažnjo v izdelovanju kalupov in v livu zvonov. Če pa kje, se maščuje površnost in naglica v zvonolitju. Razen tega je treba iskati važen vzrok v dejstvu, da je v naši novi državi temeljita in strokovnjaška preizkušnja zvonov še velika neznanka.

Pravilno se mora preizkusiti vsako novo zvonilo ne le v zvonarni, ampak tudi pozneje, ko je obešeno, v zvoniku. V zvoniku je zvon dostopen mnogim vplivom, ki jih v zvonarni ne najdemo.

Od vseh došlih novih zvonil pa ni bilo niti eno preizkušeno v zvoniku. Pa tudi v zvonarni je bila preizkušnja daleč

oddaljena od tehnične pravilnosti. Vršila se je neki le s pomočjo priproste enoglasne zvenulje, to je blizu toliko kot z golim sluhom. V nobenem glasbilih pa ni sluh tako nezanesljiv soditelj kot pri zvonu. Celotni glas drugih glasbil ima le en glavni glas, zvon pa ima dva: udarni glas v krilu in prvi alikvotni glas nad krilom. Ta se sicer navadno nazivlja drugače — o tem pozneje — ali ker ima v vsakem dobrem zvonu isto glasovno višino kot udarni glas, ga tudi lahko enako nazivljamo. Ker pa spada zajedno k alikvotnim glasovom, je njegov glasovni znak bistveno različen od glasovne barve udarnega glasu, kakor je različen način njiju nastanka.

Nastanek udarnega glasu si razlagamo tako-le: Vsled udarca s kemblijem se kovinasti deli krila v njega notranjosti zaženejo od obeh strani od zunaj noter in potem zopet ven — podobno stiskanju in vzravnavanju žoge — tako da se nekako v sredi krila skupaj gnetejo in tlačijo ter se drug ob drugega drgnejo. Iz tega vzajemnega trenja krilnih kovinskih delov mora seveda nastati mnogo močnejši, ostrejši in jedernatejši glas kot so alikvotni glasovi, ki izvirajo iz tresljanja nadkrilnih oddelkov v zraku. Ti glasovi so mehki, nežni, podobni flavtnemu glasu in polagoma izdonevajoči, tvoreči toli priljubljeno brenčanje. Udarci glasovi so pa kovinski trdi, kratki, kot odrezani, puščajoč med seboj izdatne odmore. Te odmore blagodejno izpolnjevati je naloga njegovega istoglasnega donečega alikvotnega tovariša. Izpopolnjujeta se tako perfektno, da ju more razločevati le večje strokovnjaško uho. Zaradi te pomoči imenujemo ta alikvotni glas navadno *pomožni glas*, pa tudi *krožni glas*, ker je on prvi alikvotni glas, ki ga tvori med tresljanjem okrilja poleg nastalih navzdoljnih meridianov po prečna krožnica vozlovka.

Gori je bilo rečeno, da sta v dobrem zvonu udarni in pomožni glas enoglasna. Ali mnogo je zvonov, v katerih tega ni. Oba glasova diferirata lahko za pol glasu ali tudi več. Tu tiči vzrok, zakaj je silno težavno takim zvonovom določiti celotni glas. Vem za slučaj, da sta se celo dva imenitna glasbenika in skladatelja zmotila kar za pol glasu. Nič čudnega. Ko udarimo zvon s kemblijem, se oglasi udarni glas z alikvotnimi glasovi vred, on sam v hipu umolkne in prepusti nadaljevanje svoje naloge brenčemu pomožnemu glasu, ki pa v slabem zvonu z udarnim glasom po višini ne soglaša. To se med kemblijevi udarci vedno ponavlja. Tako nastane neka glasovna nestalnost, neko glasovno omahovanje, neko prelivanje enega glasu v drugega. In učeni glasbenik, ki mu je ta zvonška posebnost neznana, stoji pred njo z odprtimi usti kot neuki prostak. Kako si je tu pomagati?

Pomožni glas brez udarnega se ne najde z enoglasno zvenuljo, pač pa s kromatično piščalko ali kromatično zvenuljo. Za udarni glas je pa treba objemne zvenulje, o kateri sem pisal v predlanski »Gor. Straži.« Če te ni, si pomagamo, da poslušamo zvoneči zvon iz daljave, kamor ni tako glasno slišati brenčanja alikvotnih glasov, da nas toliko ne motijo v zaslišavanju udarnega glasu. Seveda se pri tem opiramo na goli sluh, ki je vedno površen. Zopet en dokaz, da ne zadostuje preizkušnja v zvonarni, da je temveč preizkušnja v zvoniku obešenih zvonov mnogo važnejša in potrebnejša.

Vse to nam daje neizpodbiten dokaz, da se zvonovi tehnično ne dajo preizkušati z enoglasno zvenuljo, ali — kar je blizu toliko kot — z golim sluhom. Enoglasna zvenulja nam ne pove zvonovega glasu kot krom. zvenulja in piščalka, ampak mi moramo

LISTEK.

Centralno bogoslovno semenišče v Gorici.

(Dalje.)

Pogledali smo že sicer prav na kratko v zgodovino Stične in za kulise tajinstvenega samostanskega življenja. Danes par besedi o vojni dobi — o dobi našega bivanja — v Stični.

Bogoslovci so imeli svoj oddelek; stanovali so vzhodno od cerkve v severnem samostanskem traktu. Sobe za predavanja so bile deloma tukaj deloma v vstočnem traktu ob potoku, kjer so stanovali tudi bogoslovni profesorji; tam je imel svoje prostore tudi naš knezonadškof in njegova pisarna. — Bogoslovci so imeli radi drugačnega dnevnega reda tudi posebno kapelico v opatski kapeli in lastno obednico. Nadškof, profesorji ter osobe ordinarijatske pisarne so se shajali v isti obednici, kjer je imela svoja mesta vsa samostanska družina: opat, patri in bratje in kjer vlada, izjemši posebne izvanredne prilike, vedno strog »silentium«.

Za prehrano sta skrbela samostan in pa semeniško vodstvo sporazumno. Naša sreča je bila, da je imel tudi stiški samostan belih menihov, v smislu starih redovnih pravil, veliko lastno ekonomijo, ki nam je mnogo pomagala, nas takorekoč preživljala v dnevih velikih težav radi prehrane. Če bi naše semenišče ne bilo dobilo takega zavetišča bi bilo moralo najbrže ostati med vojno zaprto, kot se je to zgodilo z drugimi šolskimi azvodi. — Na tem mestu tudi rade volje in s hvaležnostjo priznavamo, da so se dobri patri do pičice držali obljube, ki so jo dali našemu nadškofu ob Njegovemu prihodu: »Iz srca radi bomo delili z Vami vse, kar imamo«. Da, večkrat je šla ta delitev tako daleč, da so dali nam od svojih ust, da so oni sebi odrekli in so nam dali vse. Poleg tega pa smo lahko opazovali, kako so se dnevno zbirali krog poldne blizu cerkvenih vrat otroci in reveži iz okolice, da bi dobili tople hrane. Kakih 30 jih je bilo vsak dan nasičenih — za: Bog plačaj. — Takih sinov je sv. Bernard lahko vesel!

Goriško centr. bogoslovno semenišče je prebilo v Stični *tri šolska leta*. Imeli smo, kot že omenjeno svoj dnevni red, seve akomodiran dejanskim razmeram. —

Stolnico nam je »nadomestovala« samostanska cerkev, ki je ob enem tudi župna. V njej smo bili v smislu naših pravil ob nedeljah in praznikih pri drugi sv. maši; v njej so se vršile ordinacije, v njej slovesna služba božja.

Praznovali smo slovesno goriške in stiške praznike. Pontificiral je naš begunec — knezonadškof. — Ne vem, če bo zlepa Stična videla toliko pontifikalov, s toliko asistenco in s tako ubranim petjem patrov in bogoslovcev pod spretnim vodstvom g. opata samega, kot v vojnih letih. Ljudstvo je znalo to tudi ceniti, kajti rado in polnoštevilno je zahajalo k »deseti« maši.

Življenje in delovanje samostanskih prebivalcev, koje je tako lepo družila stroga disciplina spojena z ljubeznijo je vplivala tudi na nas blagodejno. V času najbesnejšega sovraštva, svetovnega klanja smo mi uživali ljubezen in mir stiškega samostana. Oboje je vplivalo na človeka, ki je bil voljan dela, molitve kot nebeška rosa. In ko smo ob gotovih dneh slišali od daleč, od naše ljubljene Goriške, znamenje topov, ki so podirali naše domove in brezplodno orali naša polja — tedaj se nam je zdelo kot opomin ožje domovine: Sinovi

glas zvonu še le primerjati z edinim glasom zvenulje in preračunati njiju razdaljo, kar izvedemo le z nenatančnim in nezanesljivim sluhom.

In vendar se je doslej — in se bode bržkone dalje — vsrila preizkušnja sedanjih zvonov v zvonarni le z enoglasno zvenuljo. Osupniti mora to vsakega, ki je bral okrožnico, katero je razposlala »L'Opera di soccorso« pred dve ma letoma našim cerkv. predstojnikom in v kateri je bila visokoleteča obljuba: »Il primo collaudio delle campane verrà effettuato presso le Officine della Ditta assuntrice da un Professore di musica scelto dall'Opera di Soccorso. Le campane dovranno avere voce chiara, robusta, armoniosa e diffusiva e dovranno concertare fra loro con precisione a giudizio di un Professore di musica«.

Lepe obljube, pa le obljube! Zanimivo je, da govori ta okrožnica o prvi preizkušnji (governo collaudio) zvonov v zvonarni, o drugi — mnogo važnejši — pa molči. In res o tej ni duha, ne sluha. Ali pričakuje morda »L'Opera di soccorso«, da bodo dajala zvonove v zvonikih preizkuševati sama cerkv. predstojništva na svoje stroške? To stori morebiti kak cerkv. predstojnik, poseben ljubitelj lepega zvonjenja, za svoje lastno znanje, ali drugega uspeha ne more pričakovati, ker plačuje zvonove vlada. — In tako se naseljujejo novi zvonovi v naših zvonikih v pravem pomenu besede tehnično nepreizkušeni. Pa to ni edina nepravilnost.

Mnogo naših cerkvá dobi le dva nova zvonova, ker je bil tretji puščen v zvoniku. Cerkv. predstojništvo je poročilo zvonarju, koliko sta tehtala oddana zvonova in kaka glasova sta imela, kot je našlo zapisano v cerkv. arhivu. Ali bi smelo vestnemu zvonarju to obvestilo zadostovati? Glede glasov nikakor ne! Ali je gotovo, da sta imela

zvonova prav ista glasova kot sta zapisana v cerkv. arhivu? Ali ni mogoče, da sta bila — med seboj sicer prav uglasena — za $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$ ali celo $\frac{1}{4}$ glasu višja ali nižja kakor tedanji normalni glas, pa ju je zvonar moral imenovati z imenoma normalnih glasov? Ali nista morda zvonova iz časa pred določitvijo sedanjega norm. glasu, odgovarjata sicer natančno tedanjemu norm. glasu, sta pa proti sedanjemu prenizka ali previsoka?

Pred letom 1885 je bil normalni enočetrtinski a (a') v raznih državah različen: avstr. a' je bil nižji kot francoski in franc. zopet nižji kot italijanski. Ta a' je namreč ubiralni glas, po katerem se ubirajo glasbeni instrumenti. Imenovanega leta je sklicalo avstr. naučno ministerstvo na Dunaj mednarodno konferenco, katere se je udeležila tudi Italija in katere naloga je bila, določiti za vse države enak ubiralni glas. Določen je bil franc. a' , katerega višina ima 870 enovitih treslajev v eni sekundi.

Ta a' je torej internacionalni ubiralni normalni glas. Avstrijska uprava se ga je strogo držala; vsi glasb. instrumenti v drž. zavodih so morali biti po njem uglaseni in če je kaka cerkev prosila za svoje nove orgle državne podpore, je morala pred vsem izkazati, da so orgle uglasene po normalnem glasu.

Ali je tudi v Italiji ta natančnost, ne vem. Sodim pa, da ne. Skoraj gotovo ne vlada med ital. zvonarji ta edinstvenost, t. j. če bi kdo pri teh zvonarjih naročil hkratu po en zvon istega normalnega glasu, bi dobil zvonove različno uglasene, ne rečem ravno: različne po pol glasu ali več, pač pa različne po manjših glasovnih ulomkih, ali različne dovolj za občutljive dissonance. Iz tega je razvidna velika možnost in verjetnost, kako lahkomišljen je način naročbe posameznega ali posamnih zvonov enega zvonila, da se navede le glas, ki

ga je imel prejšnji zvon ali ga imej novi zvon. Taka naročba je na mestu za liv ali preliv celega zvonila, vseh zvonov. Če zvonar tudi ne zadene natančno naročenih glasov, če so tudi za enak ulomek višji ali nižji, nič ne de, dovolj je, da prav soglašajo med seboj.

Kjer se pa naroči posamen ali posamni zvonovi enega zvonila, kot sem gori omenil, tedaj se naročba ne sme glasiti: »Vlite nam zvonova tega in tega glasu, ampak: »tega in tega intervala k zvonu ostalemu v zvoniku. Kak glas ima ta zvon, to morate priti določiti Vi sami ali pa poslati svojega zaupnika!«... In če se zvonar upira tej zahtevi — česar mu ne smemo zameriti, kajti prihajanje iz stare Italije in tekanje po naših vaseh in zvonikih je utrudljivo in stane — potem se je obrniti na »L'Opera di soccorso«, da ukrene, kar je njena dolžnost. Pa poreče kdo: Čemu napravljati nepotrebnih stroškov? Pokliče se domači glasbenik, naj se prepriča, kak glas ima ostali zvon, ali je v cerkv. arhivu prav zapisan.

Dobro, prijatelj! Kako pa naj se tega prepriča? Z nezanesljivo enoglasno zvenuljo gotovo ne! Drugega kompetentnega instrumenta gotovo nima. In če bi ga tudi imel, ali ga ima tudi zvonar? In če ga tudi ima, ali je pa tudi enako uglasen? Opiranje na normalni glas nima bržkone pri ital. zvonarjih zmisla. Če se intonacija novih zvonov ne ujema z ostalim, potem ima zvonar lahek izgovor, rekoč: »Ujema se pa z mojo zvenuljo«. Ne rečem, da izvira iz lahkomišljenosti ali zavestne površnosti dotičnih gospodov pri »L'Opera di soccorso«, pač pa iz njih zvonoslovne nevednosti in neizkušenosti.

»L'Opera di soccorso« bi si bila morala

1. najprej nakupiti toliko kompetentnih preizkusnih instrumentov za udarni glas in alikvotne glasove (ne enoglasnih zvenulj!), kolikor zvonarnam je bilo vlivanje zvonov naročeno;

2. izročiti one preizkusne instrumente zvonarju*) ter mu naročiti — in seveda tudi stroške plačati — da gre z njimi po zvonikih, kjer je ostal kak predvojni zvon, da mu določi glas pravilno in natančno;

3. izročiti potem te instrumente dotičnemu »professore di musica«, da z njimi tehnično pravilno (če je zmožen?) preizkusi vsak novi zvon;

4. poslati gospoda »professore di musica« v vse zvonike, v katerih so umeščeni novi zvonovi, da jih preizkusi, kakor je bilo pisano v predlanski »Gor. Straži« s posebno pozornostjo pri onih zvonilih, ki vsebujejo kak predvojni zvon.

Vsej tej nalogi se je »L'Opera« prav lahkovestno izognila; kajti presojanje zvonov s posluhom je najhujša pljuska v obraz moderni preizkušnji. Tako so se ocenjevali zvonovi v prejšnjih stoletjih. In tako so več kot upravičene uvodoma našete pritožbe o novih zvonovih. Pri toli nezmožnem nadzorstvu »L'Opere« bi ne bil noben čudež, če bi izpadla zadeva še slabše.

*) Kolikor mi je znano, jih zvonarji v Italiji nimajo.

moji ljubljani, kovajte orožje in orodje, učite se pridno, molite in zatajujte se, da boste zmožni upostavljati razvaline, ki jih povzroča ta krvava vojna nad dušami našega ljudstva, nad svetinjami našega naroda! — Resnobno smo šli na delo, ki ga je bilo polno, saj so bila šolska leta skrajšana na 7—8 mesecev in ogromno važno učno snov je bilo treba vendar predelati. Primorci (bogoslovci so bili iz vseh štirih škofij Primorja) sicer nismo bili vajeni tega ostrejšega podnebja, a vendar je bilo naše zdravstveno stanje ugodno. Bog je skrbel za nas, ker nismo imeli po smrti dr. Repiča, našega rojaka iz Ajdovščine, zdravnika v bližini, ampak v oddaljenem Trebnjem (blizu Novega mesta). Veliko je trpela »Hausapotheke«. Seveda so k zdravju veliko pripomogli pogosti sprehodi po lepi stiški okolici.

Čeravno smo bili dobro shranjeni vendar se nismo počutili tako, kot bi bilo pričakovati. Druge razmere, daleč od doma, skrb za dom, za bodočnost, za svoje drage, ki so bili v vedni nevarnosti ali pa sploh nismo vedeli, kje da so vse to nas je trlo in težilo. — Morda se je zdelo takratno življenje v Stični ednemu ali drugemu sobratu tudi iz drugih razlogov malo tež-

ko — a danes najbrže vsi izmed teh blagrujejo one dneve, ki so jih prebili tam. Sedaj dobro vedo kaj je življenje, takrat ni bilo to spoznanje še tako. Toda kaj ne — kaj vse se je že zgodilo od takrat, kaj smo že doživeli samo nekdanji »Stičani!«

Za goriško centr. semenišče in z njim za vso Primorsko je bila Stična v tej dobi — sreča. Kje bi drugače dobili duhovnike, kulturne delavce, ki jih naši kraji ako krvavo potrebujejo za popravo in povzdigo versko-naravnih in materialnih opustošenj. —

A ne smemo pozabiti, da je bila ta naša sreča za samostan veliko breme, velika žrtev. Vsak trezno misleč človek vé, da je bogoslovno semenišče zavod svoje vrste, ki ima čisto druge posle, drug namen in drug dnevni red, kakor pa cistercijski samostan. Mi smo bili hiša v hiši in kaj se to pravi veste, dragi sobratje, dobro — saj ste imeli skoraj vsi v svojih hišah nastanjeno vojaštvo. Toda vse to so dobri beli menihi rade volje prevzeli in se za naš žrtvovali. Zato smo jim dolžni hvali mi in ljudstvo cele Primorske!

(Dalje.)

Ali pa smemo morda upati, da se ta starokopitna preizkušnja zvonov vendar kaj malega modernizira? Saj govori okrožnica o »primo collaudio«. Po na ravni poti bi mu moral slediti »secondo collaudio«; želeli bi bilo že zaradi dobrega imena »L'Opere« same.

Ali o tem »secondo collaudio« se še vedno trdovratno molči. Ga li »L'Opere« ni resno mislila? Ali ga je vrgla v svet le zaradi lepšega? Kdo ve? Sicer pa, če bi imel biti »secondo collaudio« tako nestrokovno kot »primo«, ga ni prav nič potreba.

Slednjič še to. Ako bi bil med člani te »L'Opere« kak pravi zvonoslovec, bi bil izjavil: Gospodje, ne bodimo malenkostni! Mi imamo skrbeti le za to, da dobijo cerkve umetna zvonila, ne pa livarske izdelke, posute z gostimi napisi. Napisi so na zvonovih brez vsake tehnične veljave; saj ne zavisi dobrota zvonu prav nič od njegovega napisa. Ali mislite, gospodje, da bodo hodili ljudje v zvonike čitat Vaše napise? Ali morda pričakujete, da jih bodo zvonovi zvonec izgovarjali?! — Če imate pa pri tem kake posvetne namene, potem skrunite vzvišeno nalogo cerkvenih zvonov, ki imajo služiti le Bogu in prav nikomur drugemu kot Bogu!

Popravek tiskovnih pogreškov v zadnjem »Zborniku«: st. III., stolpec 3., vrsta 33. od spodaj gor »robovi« nam »zobovi« — str. IV., stolpec 1., vrsta 6. od sklepa gor »zvonila« nam. »zvonika«.

V. V.

Missa pro populo. (Causus bis).

Kurat Korajža še ne služi dolgo na Slemenu, a dosti golgo, da je zastran maše za ljudi prišel že večkrat v zadrego. Tako se mu je godilo.

1. Še tisti teden, ko je prišel na Sleme, je slušal besede v dekretu: »Praesentatibus litteris, quas M. R. D. Decano, necnon immediato tuo superiori, mox ac munus tuum aggressus fueris, exhibebis...« Ko je prinesel kazat dekret župniku v Dol, kateri je bil to službo nastopil pred par tedni, ga je bil župnik — Svoboda s priimkom — močno vesel. »Kaj kažeš to pisanje! Jaz nisem Tvoj superior, Ti si popolnoma samostojen. Bodiva si dobra sosed! Ti skrbi za Sleme, jaz bom za Dol. Jaz mašujem za Dol, Ti mašuj za Sleme.« In tako je Korajža ob nedeljah in praznikih apliciral pro populo Slemensi.

2. Za nekaj mesecev je Korajža dobil dvojno uradno pisanje. Eno ga je imenovalo za ekskurzno provizorja župnije v Rebri, drugo mu je dalo pravico binacije. In korajžni Korajža je pridno biniral. Držeč se Can. 466 § 2. je sedaj apliciral prvo mašo pro populo Slemensi necnon Reberensi, drugo pa ad intt. dantium.

3. Enkrat potem sta se v mestu dobila s prednikom. »Kako in kaj?« »Tako in to.« Med drugim je prednik vprašal: »Ali Ti že plačujejo za nedeljske maše?« Sedaj je Korajža izvedel, da so Slemenci obljubili svojemu dušnemu pastirju toliko in toliko, da bo ob nedeljah in praznikih za nje maševal. Obljubili, dajali pa že nekaj časa ne. Po tem pogovoru je Korajža ob nedeljah in praznikih prvo mašo opravljal samo za Reberce exclusis Slemensibus, drugo pa ad intt. dantium.

4. V postu je bila v Rebri ena ustanovna maša, katere se je Korajža razveselil: »Dominica

Passionis unum sacrum, pro quo Celebrans ab Ecclesia accipit $\frac{1}{2}$ conc. vini.« Korajža je tisto nedeljo v dnevnik Reberske cerkve med stroške vpisal: »Provizorju za ustanovno mašo mestu $\frac{1}{2}$ kvinca vina L...« Apliciral je pro populo Reberensi, v mislih, da je zadostil tudi ustanovi.

5. Čas je prinesel dve spremembi. V Reber je prišel nov župnik, Slemenci pa so začeli kuratu dajati za nedeljske maše, kaker so bili svoj čas obljubili. Korajža je sedaj samo doma maševal apliciral za Slemence in sprejemal, kar so mu za to dajali.

6. Ne dolgo potem je pritekel Svoboda na Sleme: »Glej, kako so mi rešili fasijo. Pišejo, da dobim od Slemencev to in to. Glej, koliko so mi šli med dohodke. Jaz sem mislil, da je Sleme čisto samostojna duhovnija. Sedaj vidim, da ni. Sedaj bom moral od Slemencev terjati, ali pa škodo trpeti. Tudi zastran maše pro populo sem v zadregi, ker sem apliciral samo za Dol. Zanaš prejševda moram aplicirati za celo faro inclusis Slemensibus.«

In Korajža je začel razlagati, kako je on delal. Sicer je tolažba, če ima človek v nesreči tovariša. Toda ta tolažba nesreče še ne odpravi.

Svoboda je tisti dan odšel slabe volje in poln skrbi. Tudi Korajža je bil v dvomih.

Ali bi jima midva, dragi bravec, mogla kaj pomagati iz zadruge? Poskusiva!

* * *

Ad 1. Svoboda in Korajža sta bila neprevidna. Seveda če bi bile naše duhovnije boljše urejene, bi v to zadrego ne bila prišla. Kaj naj stori Korajža za prvi slučaj? Jaz bi rekel, da nič. Ko je za Slemence maševal, je dobro delo storil. Da je ob nekaj intencij, naj potrpi. Ti, bravec, pa praviš, da si tiste maše lahko sedaj vseje. Ker je toliko maš za Slemence že opravil, naj jih sedaj ravno toliko izpusti. Koga misliš poslušati, dragi Korajža.»

Art. 2. Takrat ni prav apliciral, vendar je po moji misli zadostil dolžnosti za Reber. Da so bili tudi Slemenci maše deležni, blagor njim! Kam mora poslati stipendije za drugo mašo, naj pogleda v Fol. Eccl., če nima v spomin.

Ad 3. Sedaj je pravilno delal. Zastran stipendijev za drugo mašo cf. ad 2.

Ad 4. Tu jo je pa polomil. Korajža je bil dolžan aplicirati za Reber, poleg tega pa tudi poskrbeti, da bi se bilo posebej zadostilo ustanovni dolžnosti. Ker še ni zadoščeno, treba naknadno zadostiti. Novi župnik v Rebri naj to reč enkrat za vselej uredi. Pravzaprav bi bilo treba urediti že takrat, ko so v Rebri ustanavljali župnijo. Poprej je bila Reber pod Dol. Iz Dola je hodil na tiho nedeljo en duhovnik maševat in pomagat spovedavati. Zanj je bila tista ustanova. Ko so v Rebri ustanovili župnijo, iz Dola niso več hodili. Zastran omenjene ustanove se ni nič ukrenilo. Kako so jo župniki opravljali, ne vem. Morda so delali tako, kaker Korajža. Torej naj se uredi!

Ad 5. Vse v redu. Tako naj Korajža dela tudi v prihodnje.

Ad 6. Svoboda je res lahko v skrbah. Kako naj naredi s tisto slemensko dajatvijo, mu jaz ne bom nič svetoval. Še domačemu duhovniku se ljudje krčijo dajati, kar mu gre, toliko bolj drugemu. To reč je bilo čas urediti takrat, ko so ustanavljali »samostojne« (Zornove) kuracije. Tisto dajatev naj bi bili Dolskemu izbrisali in Slemenskemu pripisali ter ljudem to razložili. Da niso, je dokaz za mero samostojnosti. Toda o tem ne govorim, ampak o mašah za ljudi.

Da ni prav apliciral, Svoboda že ve. Tudi to, kako mu je ravnati za naprej. A za nazaj? Za prvi čas, ko je še Korajža apliciral za Sleme, menda ne bo treba nič popravljati, ako se Korajža ravna po mojem nasvetu, pod 1. pač

pa, če se ravna po bravčevem nasvetu. Za potem naj se ponižno obrne na ordinariat in razloži, kako je delal, kakor mu bodo ukazali, tako naj nasredi.

Iz krščanskega sveta.

Papeževa pomožna akcija za stradajoče Ruse.

Lanskega leta julija meseca je izdal papež Pij XI. oklic na ves katoliški svet z prošnjo, naj priskoči vsakdo po svojih silah na pomoč stradajočim Rusom. Tudi pri nas smo trkali na dobrotljiva srca našega usmiljenega ljudstva. V gor. nadškofiji se je v ta namen nabralo 6400 lir. Marsikoga bi znala zadeva zanimati, kako se akcija v prid stradajočim Rusom razvija.

Prvi, ki se je upal na konferenci v Genovi pogledati v obraz in priti z konkretnimi predlogi pred Čičerina, je bilo papeževo odposlansvo, katero je ponudilo do tal ponižani in umirajoči Rusiji roko pomočnico, ne glede na kake osebne spekulacije kot so jih iztiskale iz Rusov države - zmagovalke. Z ruskimi sovjetskimi zastopniki se je sklopil dogovor in se dala papeževi pomožni akciji glede podpor prosta pot izključivši pa vsako versko agitacijo.

Sv. stolica je takoj organizirala podporno odposlanstvo iz raznih verskih udruženj in posvetnega duhovstva ter je odposlala bogato opremljeno z živežem in obleko v po lakoti ogrožene kraje. Dasi imamo le nekaj pičlih podatkov o delovanju te pomožne misije, je že iz teh razviden velikanski socialni in verski pomen te eminentno katoliške akcije. Kar niso mogli napraviti vsi komunisti sveta kljub svoji agilnosti in izvrstni organizaciji, kljub hru-pu, s katerim so delavcem pri plači trgali doneske za stradajoče »ruske sodruge«, se je že v prvih početkih posrečilo katoliški cerkvi. Ker nismo nikjer čitali o napredku komunistične pomožne akcije, bi radi vedeli, kako daleč so dospeli ali pa kje so ostali krvavi žulji našega delavstva?

Dne 5. novembra 1922 na predvečer pete obletnice revolucije so otvorili *salezijanci* v Moskvi svoj zavod za stradajoče Ruse. Seveda so se Rusi že prej sami spravili na delo usmiljenega Samaritana, ter so na raznih zbirališčih samo v Moskvi tekom leta 1922 zbrali čez 20.000 otrok, ki bi postali gotovo žrtve lakote, ako jim ne bi razni odbori priskočili na pomoč in jim nudili vsaj za prvo silo potrebne obleke in živeža. Toda zbirati zapuščene sirote je lahko, vendar vzdrževati jih ni jim nuditi potrebno hrano in obleko, to je bilo v Rusiji težko, da, nemogoče ob tolikem pomanjkanju. In ravno to nalogo je imela izvršiti papeževa pomožna akcija. Takoj naslednje dneve po prihodu papeževe misije, ki si je takoj razdelila vloge, je prišlo nešteto izkazov in prošenj iz raznih bolnišnic, odborov, zavodov, šol in zbirališč za pdporo stradajočim.

Pomožna akcija je silno lepo vrejena. Vsakemu potrebnemu se da zavoj z različnimi jestvinami, ki zadoščajo eni osebi za dva meseca v vrednosti 10 dolarjev. Na

vsakem zavoju je listek v ruskem jeziku s sledečim napisom: Katoliška pomožna misija se veseli, da vam more nuditi to malo količino živila, ki je dar Nj. Svetosti Pija XI. Upam, da vam ta dar olajša vaš težavni položaj. (Podpis zastopnika misije.) Tako se je delalo prve 14 dni prihoda pomožnega odposlanstva, tako poroča prva vest iz Rusije.

V Rostovu ob Donu delujejo španski misijonarji. O teh poroča neki katol. duhovnik sledeče: Župnik v Rostovu me je obvestil o prihodu papeževe pomožne misije, pri kateri me čaka zavoj jestvin. Ker nisem imel denarja za potovanje, sem prvič v življenju začel misliti, kako si izposodim denar, od katerega mi bo treba plačevati mesečno 20/100. Imel sem veliko srečo. Neki katol. Armenec mi ponudi 50 milijonov rubljev brez obresti, a neka druga žena zopet 50 milijonov tudi brezobrestno. Zadelal sem svoje čevlje s slamo, sedem v vlak v največji bojazni, da se tudi jaz ne nalezem kužnih bolezni kot tisoči in tisoči pred menoj. Dospel pa sem srečno v Rostov ter našel papežovo podporno misijo, ki se je bila nastanila v nekem skladišču z napisom: Papeževa pomoč Rusiji. Z odprtimi rokami so me sprejeli prijazni španski misijonarji. Globoko se me je dojnilo, ko sem videl v skladišču moko, vreče vrh vreče, riža, škatlje s kondenziranim mlekom, zavoj sladkorja in celo steklenice z vinom. In vse to se je razdeljevalo med potrebne brez kričanja in hrupa, ne glede na prosilčevo versko pripadnost. Ti dobri Španci se uče pridno misli, da zamorejo ljudstvu lažje pomagati.

Tudi jaz sem vzel meni namenjeno vrečo 50 kg jestvin, za katerih prenos do župnišča sem moral plačati 3 milijone rubljev. Obenem sem obiskal italijanski ružeči križ, kateremu načeljuje princ Pignatelli, nečak kardinala Granito di Belmonte. Princ me je sprejel silno ljubeznivo kljub mojemu ponošenemu tolarju ter mi izročil tucat steklenic masnega vina, masti, mila in pet funtov makaronov, ki jih vže devet let nisem videl. — Najin pogovor se je sukal okoli strašnega udarca lakote v Rusiji in o papeževem človekoljubnem delu. — Naslednjega dne sem dal prepeljati svoje bogastvo z ročnim vozičkom na postajo, za kar sam plačal malenkost 5 milijonov rubljev. — Tri ure sem čakal na listek, a v vozu sem moral stati do Taganroga; šele tu sem dobil kotiček, da si odpočijem svoje trudne noge.

O drugih misijah nimamo še podatkov, toda, ko se bo sestavljal celoten pregled pomožne akcije v prid stradalnim Rusom, tedaj šele se bo uvidelo velikansko socialno delo, ki je je zmožna edino vse ljudi jednako ljubeča katoliška cerkev z njenim poglavarjem Pijem XI. F. Š.

O razmerah na Hrvatskem

Zagrebski nadbiskup dr. Anton Bauer je v letošnjem postnem pastirskem listu napovedal evharistični kongres. Sploh je ves list ideji kongresa posvečen. Kongres se bo vršil soboto in nedeljo 17. in 18. avgusta. Nadbiskup poudarja, da je njegov namen, da se Hrvatje kot narod pri tisti priliki poklonijo Kristusu ter pred celim svetom svo-

jo vero vanj izpričajo; reklamirati hočejo pravice, ki jih on ima v družini, pri vzgoji, v javnosti; prirediti mu hočejo proslavo, dati zadoščenje ter mu izročiti sklepe za večjo gorečnost v službi njegovega presv. Srca; končno hočejo ob času kongresa mnogo moliti za obilo vzbuditev svečeniškega naraščanja, ki ga je na Hrvatskem silno malo, in za dobrobit domovine.

Hrvatje pričenjajo torej obnovo svojega naroda z evharističnim kongresom, ne s katoliškim shodom. Za sedanje razmere je to gotovo najboljšo. Kat. shod objavlja načela, po katerih naj se vrši vse javno delovanje, da je v skladu z nauki kat. cerkve. Ločitev duhov je njegov namen. Evh. kongres sicer duhove tudi loči, kolikor stavlja v ospredje eminentno versko skrivnost, ki je mnogim v spotiko, toda abstrahira, kako se ta ali oni, ki še veruje, v javnosti dejstvuje. Zato se vrši za pretežno množico v znaku miru in koncentracije. To pa je na Hrvatskem potrebno. Tu imamo poleg Hrvatske pučke stranke tudi Radičevce, frankovce, narodni blok radikale, demokrate itd.; pri vseh se dobe tudi duhovniki, v Zagrebu n. pr. so tudi najboljši duhovniki zunaj HPS — in laiki, ki še verujejo itd. Taka politična razcepljenost je pri Hrvatih mogoča radi tega, ker so posamezne stranke, ako izvzamemo HPS, po svojih programih le politično oz. nacionalno opredeljene, kulturno z ozirom na vrhovna versko in moralna načela pa ne. Zato je pripadnost h raznim strankam res za duhovnike mogoča. Če bi pa šlo za to, da se na katoliškem shodu vrhovna načela n. pr. verskopolična, gospodarska, socialna itd. objavijo, bi se shod že obrščal tudi proti ti ali oni stranki, ki se vsaj v praksi teh načel ne drži; zato bi bila nevarnost, da bi se ga mnogi — tudi duhovniki — ne vdeležili in njegov uspeh bi bil zelo problematičen. K evharističnemu kongresu pridejo pa lahko vsi, vsaj vsi duhovniki. Sloga je tu zasigurana, pa tudi blagoslov z nebes, ker velja skoz in skoz proslavi presv. Evharistije in božjemu Srcu Jezusove-mu.

Odkar je zagrebski nadbiskup voditelj takozvanega reformnega pokreta iz cerkve imenoma izobčil, je to »gibanje« zastalo. Gibanje se je najbolj opazalo v okviru zagrebske nadbiskupije. Bilo pa je precej duhovnikov, ki so ž njim bodisi očitno bodisi skrivaj simpatizirali. Tudi mnogi redovniki in franjevci so bili ob njegovi strani. Demokratska vlada jim je rada preskrbovala službe, ako so izstopili iz reda in iskali zavetja pri njej. V Vojvodini jih je polno, ki so na tak način prišli v državno službo. Vendar ni, da bi kamenje metali na Hrvate, ako se ta pokret, ki teži predvsem za odpravo svečeniškega celibata, za odpravo brevirja kot obligatne molitve ter za uvedbo živega jezika v liturgijo, pri njih opaža. Hrvatje niso bili glede verskega življenja tako srečni, kakor drugi narodi, tudi Slovenci: pomislimo le na vojaško granico, ki se je vila od morja tja v Romunijo preko Hrvatov; vojaško življenje, ki je par stoletij to granico tvorilo, je po svoji naravi onemogočalo vsako nego verskega

življenja tudi med svečenstvom. Duh jožefinizma se je bil na Hrvatskem, ki je bila odvisna od Ogrske, mnogo bolj zagrizel v duhovniške kroge kakor drugod. Škofje sami so bili v njem vzgojeni do polpreteklih časov. Sam Strossmayer je bil sicer velik Hrvat, ki je silno mnogo storil kot tak, toda kot škof, čegar prva naloga je, da vodi duše k svetosti in v nebesa, ni bil velik. K temu prištejemo še sredstvo s pravoslavnimi, ki je po svoje vplivalo i versko i politično, potem neurejene gospodarske razmere v katerih živi nižje kat. svečenstvo; dalje nepripravljenost v katoliških vrstah, kakor je historično nastala, ko je pričela moderna kulturno-bojna generacija dvigati svoje glave, in razumeli bomo položaj na Hrvatskem ter Hrvate znali vsaj opravičevati. Toda težko delo jih še čaka, predno bo svečenstvo izčiščeno, dasi ne smemo misliti, da ni dobrih duhovnikov med njim. Obratno, mnogo jih je, ki naravnost sveto živijo in apostolsko delujejo. Extrema se tangunt tudi tukaj. Obrača pa se zelo na bolje. Marijine kongregacije so razširjene po vseh srednjih šolah; zelo mnogo dijaštva je v njih organiziranega. Pogum jim raste, ker so zmagali proti preganjanju od zgoraj. Vsi ukrepi, ki so bili proti dijaškim kongregacijam naperjeni, so bili v decembru, o božiču preklicani. Tudi katoliško visokošolsko dijaštvo je številno in polno verskega idealizma. Za svečeniški naraščaj je vstanovil nadbiskup Bauer posebno privatno popolno gimnazijo. Stane ga velikih žrtev, toda upati je, da se žrtve bodo izplačale. Vršijo se mnogobrojni ljudski misijoni; v maju bodo tudi v Zagrebu po vseh župnih cerkvah. Z veliko požrtvovalnostjo se vzdržujejo dnevni časopisi in mnogi tedniki — vsi v službi katoliške misli. Počasi, a stalno gre torej na bolje. Evharistični kongres bo vse še pospešil.

Proti depopulaciji Francije so napisali postne pastirske liste vsi francoski škofje. Kardinal Luçon, nadškof reimski, navaja med drugim sledeče števila: Na 10.000 prebivalcev se rodi v Rusiji 405 otrok, v Avstriji 345, v Španiji 344, v Italiji 300, v Nemčiji 286, v Angliji 268, v Franciji 202. — Nadškof pariški, kardinal Dubois opozorja predvsem na to, da je l. 1921 bilo 167.648 porok manj nego leta 1920. — Škof liemoški, Flocard, opozorja na to, da je prebivalstvo Nemčije v dveh letih narastlo za 1.300.000 duš. Francija ima pa prebivalcev vedno manj. To mora Nemčijo le bodriti k revanši. — Tourski nadškof Nègre navaja vzroke depopulacije: 1. Starši ne žele zapustiti bogate dedščine več kot enemu otroku; 2. matere se boje otrok, da bi ne bile prikrajšane pri nasladih posvetnega življenja; 3. skopost staršev, ki odlašajo ženitev otrok, da ne bi bilo treba izplačati dote. — Frejiški škof Guilibert obsoja civilne zakone, ki uničujejo pravo rodbinsko moralno. — Verdenski škof Ginisty žigosa brezversko vzgojo v šolah. — Tudi soissonski škof Binnet vidi vzrok depopulacije v veliki verski ignoranci, v verski krizi celega naroda, ki je izgubil krščanske smernice življenja. — Ru-meau, škof angerski graja moderno vz-

gojo v domači hiši, kjer se pomehkužijo otroci od starišev, ki obožujejo otroke kakor fetiše. — Enako govori škof burgski Izart. — Cézarc, škof v Saint-Claudu obsoja žensko modo, znak lahkomišljenosti in razbrzdanosti.

»Verska kriza človeštva« je naslov predavanju, ki ga je imel v Berlinu ruski profesor Vyseslavcev. On meni, da krščansko umevanje življenja vedno bolj pojema. To stanje pa ne more dolgo trajati: ali postane ves svet popolnoma brezbožen ali pa vnovič globoko religiozen. Mi imamo veliko nalogo, da duhove preokrenemo v smer religije.

Državna zveza družin s številnimi otroci se je ustanovila na Dunaju. Predsednik je dvorni svetnik Hecke. Zahteve zveze so: Plače se morajo ravnati po številu otrok; število otrok mora biti merodajno tudi pri odmeri dohodnine; namečki za kruh in družino se morajo odmeriti po številu družinskih članov; delavski otroci se morajo zavarovati na račun samcev in mož brez otrok; očetje in matere z mnogimi otroci morajo imeti pri javnih volitvah po več glasov, a taki, ki so vzgojili že več vrlih otrok morajo imeti pri častnih službah prednost.

* Sežiganje mrličev — plod revolucije. Dunajski kardinal Piffel navaja v svojem pred kratkim objavljenem pastirskem pismu, da je odredila sežiganje mrličev prvič brezverska oblast francoske revolucije l. 1794, in je tako sežiganje mrličev od vsega početka plod revolucije. Za sanitetnimi, estetičnimi in gospodarskimi razlogi, ki se nagajajo glede sežiganja mrličev, se skriva v resnici samo sovraštvo modernega paganstva proti krščanskemu verskemu nauku, da bi se omajala vera na vstajenje in na večnost v sreih vernikov potom nasilnega uničenja krščanskega telesa. Radi tega je katoliška cerkev proti sežiganju mrličev in v tej stvari hodi skupno pot z vernimi protestanti in židi.

Katoliška izobraževalna zveza v Argentini vzdržuje delavsko visoko šolo, sindikate, hranilnice, ženski tehnični institut in mladinsko socialno šolo. Katoliki imajo 1 dnevnik («El Bien Publico») in 56 drugih listov in revij. Delavskih društev je v Buenos Airesu 19, potem 20 socialnih študijskih krožkov in 11 knjižnic. — Glavno je katoliško vseučilišče. Drugih katoliških društev je 70, potem imamo katoliško žensko zvezo in »Centro« za verske študije. »Demokratska unija« vzdržuje 3 študijske krožke, na razširjevanje verskih načel. Zraven je nešteto šol in karitativnih društev.

O grofici M. Ter. Ledohowski, ki je umrla lani 6. julija časopisi še vedno razpravljajo. Je bila to pač žena posebnega kova, prava mati afriških črncev. Idejno je izrastla iz Lavigerie in bila dejansko njegova naslednica v velikem boju za pokristjanjevanje Afrike. Ta poslednja je bila vsa njena skrb, vse njeno delo. »Vsaka moderna žena, če ni preveč enostransko navdahnjena mora reči: Nobena izmed nas, ni bolje služila, nobena izmed nas ni človeštvu zavrnila večje dedščine« pravi M. C. delo Grazie, nemška pesnica v »Reichsposti« dne 17. VIII. 1922.

Iz Zbora.

Ali evharistični ali katoliški shod?

Jaz bi rekel, da poprej evharistični: 1. ker smo ga z ozirom na lanski mednarodni še na dolgu, 2. ker se laže priredi, 3. ker nas mora poprej evharistični ogenj ogreti in razsvetliti, da bomo s pridom razpravljali o katoliški akciji, in 4. ker v Rimu delo za preuredbo katoliške acije še ni končano.

Prav gotovo pa shoda ne prirediti, dokler ni za-nj temeljito pripravljeno. Njiva mora biti zorana in zagrajena, potem se seje. Potem seveda treba braniti in pleti. Sedaj torej pripravljati. Med tem pa, ko poklicani pripravljajo, naj v samostanih, v Marijinih družbah, v tretjerrednih skupščinah, v duhovskih hišah v ta namen molijo in z drugimi dobrimi deli božjega blagoslova prosijo. V. V.

Konference.

* * *

Katehetski vestnik.

Goriško šolstvo.

Pred nami leži poročilo šolskega nadzornika za goriški okraj. Šolski nadzornik v poročilu silno povdarja, da je razmeroma veliko število ljudskih šol odprtih. V goriškem šolskem okraju deluje 86 šol, le tri so zaprte, ker ni slovenskih učiteljev. Čisto italijanske so štiri šole in sicer v Ločniku, v Saloni pri Anhofem, v Ajdovščini in v Podgori. Vse druge šole so dvojezične. V teh šolah poučuje 222 učiteljev in sicer 195 Slovencev, ki delijo redni pouk in 27 Italijanov, katerih vsak poučuje v dveh ali treh italijanski jezik. Kjer pa so razmere težavne in kraji oddaljeni, tam smo bili prisiljeni, — pravi nadzornik — poveriti pouk italijanščine tujerodnim učiteljem. Odredili smo, da se poučuje italijanščina v enorazrednicah dve uri na teden, v dvorazrednicah 14 ur tedensko, v štirirazrednicah 15 ur, pouk italijanščine na pet in šestrazrednih šolah pa zavzema tedensko 18 ur. Razume se, da se je dvignil proti tej odločbi, — nadaljuje poročilo, — zbor protestov s strani slovenskih učiteljev, zastopnikov, župnikov, županov, poslancev itd. To leto pa so bile skoro vse ovire odstranjene... Sedaj, ko so se politične razmere spremenile, ko je zavladal fašizem, je ta naloga postala za nas lažja in srečnejša.

V goriškem okraju je v 179 razredih vpisanih 12.500 učencev in učenk. Obisk je nenavadno visok, »kar jasno dokazuje učinkovitost pritiska, ki smo ga izvajali nad starši.« Nadzornik pač pozablja, da pri nas ni treba pritiskati na starše, da otroke pošiljajo v šolo. V poslovanje šolskih svetov in vodstev je uveden izključno italijanski uradni jezik. To so italijanske pridobitve na šolskem polju v zadnjem letu.

Šolski nadzornik Rubbia zaključuje svoje poročilo tako-le: »Menim, da je nujno potrebno za brzo razširjanje našega jezika med Slovenci, da se v večjih slovenskih središčih ustanovijo italijan-

ski otroški vrteci, zavetišča in nedeljska zabavišča, za odrastle pa italijanske poštvalne knjižnice. V Gorici pa bi morali poklicati v življenje strokovni zavod za obrtno mladino in stari furlanski konvikt, ki bi moral sprejeti številne slovenske gojence, da jih dostojno uvede v furlansko družino, h kateri pripadajo za vse čase.«

Nova protiverska odredba sovjetske vlade. Sovjetska vlada je izdala dekret o popolnem uničenju verskega poučevanja mladine. Pouk vere v šolah je bil že leta 1918 prepovedan. Mladina se je pa zato zbirala po zasebnih hišah, kjer se je poučevala v veronauku. Vlada zdaj tudi zasebni verski pouk kategorično zabranjuje in sicer s kaznijo do 10 let ječe. Da so sovjetisti popolnoma znoreli, je jasno.

KRONIKA.

Novo akademično društvo kat. dijakov v Ljubljani. Letos se je ustanovilo v Ljubljani novo kat. akad. društvo »Borba«. Tako, da so zdaj na Ljubljanski univerzi tri kat. akad. društva: »Danica«, »Zarja«, »Borba«.

Čudodelna roka sv. Frančiška Ks. v Gorici. 26. in 27. februarja je bila v Gorici izpostavljena v češčenje desnica sv. Frančiška Ks. Sv. relikvijo je v procesiji sprejela mestna duhovščina z Prevzvišenim na čelu in najmanj 15.000 ljudi. Po odhodu v cerkev sv. Ignacija je imel nagovor na množice eden najboljših gor. govornikov dekan Kren. Potem je bil pa slovesen »Te Deum«. Tudi drugi dan je bila udeležba ravno tako številna. Slovensko je govoril Dr. Brumat. Po pontifikalni maši gen. vikarja mons. Siona so relikvijo odpeljali v Trst.

Časnikarski napad na dr. Fogarja. V listu »Corriere di Gorizia« je nekdo v uvodniku napadel sem. prof. Fogarja, enega najpriljubljenejših gor. duhovnikov. — Napad obstoja v očitku, da je primerjal v svoji pridigi slavo sv. Frančiška Ks. v slavo nepoznanega vojaka. Vidi se, da pisatelj govornika ni slišal, ali pa ima namen, kar je še hujše, prof. Fogarja oblatiti pred laško javnostjo. Naj bo že to ali ono, v časnikarskem boju, ki je zatem nastal, je »Corriere« podlegel, še posebno, ko je prof. Fogar ta del svoje pridige dobesedno objavil. Imajo že zopet naši laški framašoni svoje roke vmes.

Cerkvena umetnost. Spričo toliko porušenih in poškodovanih cerkva po Goriškem je važno, da se vzpostavijo kolikor mogoče lepo, orgovarjajoč duhu krščanske umetnosti. In tu je dober svet drag. Potrebno bi bilo, da bi imel »Zbornik« posebno rubriko za krščansko umetnost. Gradimo nove cerkve, postavljajo se novi oltarji, delajo nove oltarne slike, a težko je dobiti pri modernih umetniških stremljenjih umetnika, slikarja, ki bi odgovarjal potrebam in duhu krščanske umetnosti. Skušnje učijo, da tudi onkraj meje nimajo na razpolago preveč takih mož umetnikov. Pa umetnost je mednarodna; toda, če se obrne človek do tujerodnega umetnika, bo še toliko bolj skrbel, da dobi res mojstra. — V Videmski škofiji imajo

posebno komisijo za sveto umetnost (Commissione per l'arte sacra e monumenti sacri), v kateri ima veliko besedo gosp. Mons. Trinko. Po nasvetu in priporočilu preč. gosp. mansignorja je naredil Ivan Moro, akad. slikar v Vidnu, prav lepo oltarno sliko za podružno cerkev sv. Petra in Pavla na Livku. Delo je to, ki hvali mojstra. Fotografija je na željo na razpolago. Imenovani slikar je slikal že pred vojno tudi v cerkvah na Kranjskem (n. pr. na Krki, pri Novi Štifti). — Znamenite so iz zadnjega časa njegove »Affresco« slike v cerkvi v Alanu ob Piavi.

Pavel Jelovčan.

Koristni migljaji.

Invitatorium in officio defunctorum.

(Pogovor.)

A.: Ti, V(ikar) V(ertobjenski), ki si pisal v »Zborniku« nekaj opomb o direktoriju, zakaj nisi omenil tudi, da ne uči prav o invitoriju v oficiju za rajnike?

B.: Kako, Jožef? Misliš, da je tisti V. V. = Vikar Vertobjenski? Imel sem te za bolj umnega. Ne vem, kedo je, ampak vem, da nisem jaz. Jaz bi hotel drugače pisati. Bral sem en čas, kar piše V. V. Ko sem pa videl, da piše, kaker bi pajek mrežo predel, sem zagnal vse skupaj v stran. Je tudi preveč neotesan: ob vsakega se obregne; zato se je vsem zameril. — To, da, kaj hočeš z invitorijem?

A.: Tudi letošnji direktorij pravi (na str. 27, pod XI.), da se moli omenjeni invitorij le »quando persolvitur Officium cum tribus Nocturnis... secus omittitur.« To že pred popravo rituala ni bilo res. Pri pogrebnih oficijih smo tudi takrat molili invitorij, čeprav smo jemali samo 1. nokturn.

B.: Seveda. Čudno, da je sestavljavec direktorija to prezrl. Anti ima kak novjši ritual ali novjši brevir, kjer bi lahko bral to-le: *Invitatorium dicitur semper in Officio Defunctorum, quando persolvitur cum tribus Nocturnis, etiam sub ritu Semiduplici, aut cum unico quidem Nocturno, sed sub ritu Duplici.* In reliquis vero casibus omittitur.

A.: Da, tako je. Poglej še, kedaj je »sub ritu Duplici«.

B.: Moj brevir tako pravi: Et non duplicantur Antiphonae, praeterquam in die depositionis, in die post acceptum mortis nuntium, et tertio, septimo, trigesimo et anniversario, etiam late sumpto, et quoties solemnitè celebratur Officium. Menim, da je »sub ritu Duplici«, kedar »duplicantur Antiphonae«.

A.: Tudi jaz tako umem. Samo besede: et quoties solemnitè celebratur Officium, mi niso dovolj jasne. Kaj mora biti, da je »solemnitè«? Pri nas naročje oficij večkrat izven privilegiranih dni. Jaz pojem, mežnar zvon, katefalk je postavljen, sveče goré, vse kakor pri osmini ali obletnici. Pojem invitatorium, dupliciram antifone. Vendar mi pride časih dvom, če delam prav.

B.: Jaz bi rekel in dejal, da delaš prav. — Veš kaj, vprašaj v »Zborniku«.

A.: Saj res. Vprašam. Samo, če dobim odgovor.

V. V.

Ured. opazka. Tudi »Zbornik« bi rekel in dejal, da delaš prav!

Miloščina na Veliki petek.

Ta miloščina je misijonska, pa zopet s posebnim namenom. Zdi se mi, da se ne motim veliko, če rečem, da je to nekoliko pozabljeno. Ofrišimo torej spomin!

Lev XIII. je z okrožnico »Salvatoris« dne 246. dec. 1887. ukazal vsem ordinarijem, naj poskrbe, da se v vseh farnih cerkvah na Veliki petek »fidelium charitati Sanctorum Locorum necessitates proponantur«. (For. periodicum 1888, str. 36 sl.).

V l. 1920. se je nabralo 2.802.246 lir, kakor poroča spominski list, izdan o 300letnici kongregacije de propaganda Fide, torej pride nekako en čentezim na vsakega katoličana. Koliko je naših darov vmes?

Isti Spominski list govori o »criticissima situazione delle nostre Missioni di Palestina di fronte alla recente invasione dei novelli nemici del cattolicesimo«. Po »osvoboditvi« so protestorji — protestanti, governer je — žid, pač razumljivo, da so »varih svetih krajev« prišli z dežja pod kap. Zato pa bodi letošnja miloščina na Veliki petek obilnejša.

V. V.

Cerkveni tatovi in takozv. cerkvena umetnost. Ni dolgo tega, ko sem v tem listu priporočal, naj cerkvena predstojništva enkrat spregledajo in naj spravijo iz cerkve vse dragocenosti, ker drugače nam bodo tatovi naše cerkve kar izpraznili. Tudi za cerkveno perilo velja to! Tatvine se množe skoro dan na dan. Za cerkve so večkrat osodepolne. Koliko starinsko-umetniške vrednosti gre tako izgubljene! Za prekrasne kelihe in druge sv. posode, ki so bile pokradene, moramo iskati nadomestila v nič vredni robi, ki se sedaj bahato šopiri po kramarskih predalih trgovin, kjer se kot »cerkvena umetnost« kaže in hvalisa. Pripomnim še, da so nekatere cerkve vsled svoječasnega primoranega podpisu denarne premičnine, prišle malone ob vse imetje. Prav malo je manjkalo, da ni nesramna Avstrija iztegnila roke tudi po svetih posodah kakor je bila po zvonovih, katerih bi večina naših cerkva nikdar več ne mogla nabaviti, da jih ni država zdaj vrnila. Ali naj zdaj izgubimo še ono, kar nam je nekako dobra sreča obvarovala?

Priporočam sobratom kar najbolj: spravljajte na varen kraj, da ne bo prepozno! Potepuhov kar mrgoli, grdihih spekulantov ne manjka. Oblastim pa skoro ni mogoče izslediti zlikovcev. Pa še nekaj! V neki trgovini, ki trži s cerkvenimi »umetninami« sem videl, da se prodajajo stari dragoceni, z zlatom in srebrom umetno vezeni paramenti. In v kake svrhe? Da se vporabljajo za prevlečenje foteljev in v okras raznih damskih salonov. Take dragocenosti se za menjavajo za ničvredne tovarniške izdelke, ki so razen tega tudi neestetični. Bratje, to ni prav, da se tako godi! In tudi ni spodobno. Cerkvene oblasti naj bi stopile na noge, da se to kratkomalo prepreči.

Passer solitarius.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje. Rad bi vedel, koliko »Bogoljubov« letos prihaja na našo stran. Kje bi to izvedel? Še ljubše bi mi bilo, če bi mogel vedeti, koliko jih prihaja v posamezne duhovnije. In »Cvetja z vrtov sv. Frančiška«?

Odgovor. Uprava »Bogoljuba« poroča, da prihaja v Italijo po poti 2982 »Bogoljubov«. Število drugih listov se izve pisмено pri dotičnih upravnistvih.

Vprašanje. Za februar sem dobil manj do polnili h kongru, nego prejšnje mesece. Enako drugi, s katerimi sem o tem govoril. Meni so odbili 3%. Uradnik v Banca d'Italia v Gorici je rekel, da ne ve, zakaj tako. Druginjska doklada to menda ni?

Odgovor. Za ta procent so bili prikrajšani vsi duhovniki. To je bila gotovo, kaka pristožbina. Urednik ni, kljub skrbnemu poizvedovanju mogel uganiti njenega naslova. V Trstu seveda ni vprašal. Pri Maeksu so pa ta odbitek titulirali za »samski davek«.

Vprašanje. Kako daleč je dospelo delo za universalni katekizem? Ali so ordinariati že prejeli v pregled odločenih bogoslovcev sestavljene vzorce malega katekizma?

To vprašanje je urednik poslal v rešitev strokovnjaku, kateh. Čadežu. Evo njegov

Odgovor. Enotni katekizem. — To vprašanje je nujno za škofije v Nemčiji, kjer je razlika res velika. — Katehetje v nem. Avstriji bi pa radi napravili kaj boljšega, kot je knjiga, ki je že čez 20 let v rabi. Gre pa počasi. — Pri nas se trudimo zopet z izboljšanjem knjige »Kršč. nauk za prvence«, ki bo izšla v kratkem samo za 1. in 2. razred osnovne šole. Na podlagi te knjige bo najbrž dozorela primerna, ne prevelika knjiga sistematičnega katekizma. Za enkrat je pa ordinariat dal zopet natisniti Vel. katekizem z naslovom »Katol. veronauk« na čednem papirju in s popravki, ki jih zahteva novi cerkveni zakonik. Imamo vedno dela z novimi knjigami: Dr. Pečjak je priredil na novo svojo moraliko za srednje šole. Dr. Levičnik prireja zgodovino božjega razodenja. Jaz sem oskrbel vzgojno knjigo za 4. dekl. meščanske razrede (rabi se kot pomožna knjiga): »Most v življenje«.

A. Čadež.

L. Cigoj.

Več zanimanja za Marijine družbe.

(Dalje)

Malo število članic naj torej od začetka nikogar ne plaši in naj mu ne jemlje poguma! Skušnja uči, da iz čim težavnejših tal vzklije Marijina družba, tem večji blagoslov jo ponekod spremlja. Ravno iz takih družb vzrastejo najkristalnejši in najkremenitejši deklški in fantovski značaji. Virtus enim perficitur in infirmitate in Bog vzbuja včasih tudi iz kamnov preroke.

Sicer pa ktera panoga dušnopastirskega delovanja ni danes združena s težavami? Nekdo je celo šalivo rekel, da so težave zato tu, da jih premagamo. Stara prislovica pa pravi: »Iz male raste veliko«. Ko je pa najhujše premagano in organizacija lepo izvedena, se ljudje počasi sprijaznijo z njo in potem je ni preveč težko voditi.

Blagoslov in dobrodejen vpliv Marijine družbe na vse versko življenje v duhovniji je pa tako velik, da se vsak, še tako velik trud za družbo izplača. Marijina Družba ti tvori avantgardo za vse dobro. Po Marjini Družbi najlažje in najhitreje vpelješ pogosto prejemanje sv. Zakramentov, lepo in glasno molitev ter ubrano petje v cerkvi, Mar. Družba ti rada poskrbi za cvetje in zelenje, za red in snago v cerkvi. V družbenicah najdeš nadzorstvo za otro-

ke med službo božjo in pri procesijah, v njih voditeljice ali vsaj pomočnice pri vodstvu Marijinega vrtca. Medtem ko moraš druge dekleta pohlevno prositi, kot voditelj družbenicam lahko ukažeš in si gotov, da bodo tudi ubogale. Družbenice ti prevzamejo ob novem letu agitacijo za dober tisk in za katoliške liste, vso misijonsko in dobrodelno propagando i.t.d.

Vse, kar sem tu naštel, pa niso morda le pobožne želje ali celo nedosegljivi ideali; ne, vse to in še mnogo drugega že dejansko izvršujejo Marijine družbe po svojih odsekih. Skušnja uči, da imajo družbenice še največ apostolskega duha in požrtovalnosti ter smisla za vse dobro in lepo.

Glede indirektnega vpliva družb na versko življenje v vasi, naj pa navedem izjavo, ki sem jo ravno te dni slišal iz ust zelo uglednega duhovnika v naši nadškofiji: Vplivu Marijine družbe pripisujem, da se tudi ostala dekleta v fari skoro redno mesečno približajo sv. Zakramentom. Imam povsem vtis, da nočejo na noben način zaostajati za družbenicami. Iz epakih in podobnih nagibov si naroče večkrat tudi Bogoljuba, nosijo vsaj malo Marijino svetinjico okrog vratu in se vzdržijo nekatere celo plesa. To bi mogel potrditi iz lastne skušnje sam in gotovo še marsikateri voditelj.

Naj napišem pa kar tukaj še eno misel, ki mi sili pod pero. Smatram za potrebno pripomniti, da je v vsakem slučaju želiti, da je duhovnik voditelj tudi nekoliko diplomat in si za to čednost tudi prizadeva. Če kje, je pruden- tija pastoralis, zaželeno pri delu za Marijine družbe; sicer bi vtegnil kdo s svojo napačno vneto dobri stvari mora da res več škoditi nego koristiti. Tu velja pravilo: Fortiter et suaviter. Zato je potrebno, da duhovnik, ki ima namen zasnovati Marijino družbo, prej o tem razmišlja in si ustvari povsem jasno sliko, v kakšnem razmerju bodi družba do ostala duhovnije. Treba je najti nek modus vivendi tudi z dekleti, ki niso v družbi. Ko ena pridobiva, ne sme drugih preveč odbijati. Unum oportet facere, sed alium non omitttere. Dvigaj sicer visoko prapor Marijin in oznanuj blagoslov Marijine družbe za pozameznike kakor za celo duhovnijo, ravno zaradi tega pa spregovori včasih prija- teljsko in ljubeznivo besedo tudi ostalim dekletom. Hvaležne ti bodo in s tem boš močno ublažil ostrino odpora proti Marijini družbi. Ni hujšega, kakor če bi hotel pretiravati in tirati zadevo do gorostasnih konsekvenc, kakor se je včasih tudi že slišalo.

Iz istih razlogov moraš biti še bolj pozoren na fante. Te je lažje razdražiti nego potolažiti. Izvzemši one ki so že popolnoma izprijeni, imajo naši fantje pa še vedno odprto uho in srce za pri- jateljsko besedo duhovnikov. Še jih je možno prepričati, da je delo duhovni- kovo za vzgojo deklet mogočen steber in opora njihove lastne bodoče družin- ske sreče.

Predno torej stopiš pred ljudstvo z idejo Marijine družbe, zadevo dobro premisli in v molitvi priporoči Bogu! Prvi nastop povzroči po večini res pre- cejšnjo — divisio spirituum — in mno-

ge osupne. Pa to je nekaj povsem narav- nega in to končno ravno hočemo. Zato pa ni, da bi se tega ustrašili. Hrast ne pade na prvi udarec in tudi marijanska ideja ne proče in pronikne med ljud- stvo s prvim govorom v cerkvi. Kakor z vsako novo pobožnostjo, boš tudi z Ma- rijino družbo enim ustregel, drugim pa ne. Da izpodbiješ vse predsodke in ublažiš eventualna nasprotstva, je po- trebno, da si zasunješ kar cel ciklus go- vorov in pojasniš zadevo ljudem na na- čin, da si bodo povsem na jasnem o po- menu in ciljih Marijine družbe.

Ker je bilo na lanskem sestanku vo- diteljev Marijinih družb v Gorici sta- vljeno vprašanje, kako postopati pri ustanovljanju Marijine družbe, bodi mi- mogrede priponujeno, da o tem pre- gledno govori »Vodnik marijanski« str. 32. in naslednje. V delno dopolnilo tamošnjih navodil bodi dovoljeno po- staviti semkaj ciklus govorov, kakor jih je obdrževal neki voditelj ob ustanavlja- nju svoje družbe. Obširen ciklus obse- ga sedem naslednjih govorov: 1.) »Kje najdemo Marijo?« Navidezno priprost tema, ki pa zelo odgovarja namenu in obdeluje zaželeno snov stopnjevaje, da pripelje poslušalce končno do Ma- rijinih družb. Odgovarja namreč: Ma- rijjo najdemo na božjih potih v znamen- njih in kapelah — na škapulirjih in sve- tinjah — v bratovščinah v Marijinih dru- žbah. Sledi logično 2.) »Zgodovina Mar. družb. 3.) Nameni in cilji Mar. družb. 4.) Sredstva, ki jih nudi družba v dose- go svojih namenov. 5.) Sadovi Mar. dr. v zgledih. 6.) Razni ugovori. 7.) Za- dnji govor pa je bil hkrati že govor ob ustanovnem shodu: »Zgodovinski po- men tega dne za posameznike in za celo duhovnijo« — Družba je bila po tej pri- pravi upeljana brez odpora.

Na morebitno vprašanje, kjer iska- ti primerne tvarine za govore, pripomi- njam, da izkazuje »Vodnik marijanski« ob koncu knjige v posebnem dodatku obširen razpored nagovorov pri Ma- rijinih družbah, kakor tudi obsežen se- znam literature.

Knjigo je izdalo osrednje vodstvo Mar. družbe za ljubljansko škofijo, za- ložila pa jo je Katoliška bukvarna v Lju- bljani. Posamezni govori kakor tudi celi cikli so raztreseni tudi po raznih letni- kih »Duhovnega pastirja«. Sicer pa o tem morda kdaj pozneje kaj več.

Rad bi še povdaril, da k boljšemu razumevanju Marijinih družb poleg go- vorov v cerkvi in pouka v šoli, zelo ve- liko pripomore tudi pouk starišev in otrok in confessionali. Temu pouku pripade poleg svetosti kraja in časa še ta velika naravna prednost, da more biti povsem individualen in zato tudi ta- ko prepričevalen, kakor nikjer drugod.

Ne moren si kaj, da ne bi pripisal tem vrstam še ene misli. Ne pozabimo! Stvar, za katero nam gre pri Marijinih družbah, je sveta in Bogu ljuba: Reše- vati mladino in jo voditi po Mariji k Bo- gu. Ravno to nas pa opravičuje, da sme- mo in moramo zaupati, da bo naš trud blagoslovil. Naše marijansko poslanje, naša avtoriteta prihaja od sv. cerkve, ki

je ustanovo Mar. družb potrdila, jo vi- soko odlikovala pred bratovščinami in drugimi ustanovami in jo obdarovala z bogatimi odpustki. Zato ni nikakega povoda, da bi morali preveč boječe ti- pati okrog in iskati smernic, v vadnem dvomu ali bi, ali ne bi? Deus vult — s tem geslom vzemimo zadevo zaupno v roke, sveti si božje in Marijine pomoči. Z apostolom recimo: »Omnia possum in Eo, qui me confortat.« Zaupanje v Marijo ni bilo še nikoli osramočeno.

Na morebitni ugovor pa, ki ga sli- šimo pogostokrat, ces, »saj sem že po- skusil, pa ne gre«, ali pa »en čas vleče, potem pa peša«, bi vedel tale odgovor: Seveda, če se za to važno zadevo le bolj površno brigamo in se le kaj malega po- trudimo za družbo, potem pa naveličani vsled truda ali celo razočarani po tem in onem neuspehu spustimo zadevo zo- pet iz rok. Tudi glede Marijinih družb velja staro pravilo, da dajo ljudje v obče le toliko na to ali ono pobožnost, kolikor vidijo, da jo duhovnik ceni in se briga ter žrtvuje zanjo.

Ako dobro pripravljamo svoje družbene nagovore, ako skrbimo za re- dne in pogoste seje predstojništva, dr- žimo družbene knjige v redu ter dobro in skrbno organiziramo vse družbene slovesnosti in prireditve, hkrati pa tudi pridno molimo za prospeh Marijinih družb, bo ta lepa ustanova še vedno vle- kla ter dobivala vedno novega prirastka. Še več! Kjer je družba že obstojala, tam pa tvori naravnost pravo potrebo vsaj za nekatere. Evo vam konkreten zgled.

Poznam duhovnijo, kjer so imeli svoječas številno družbo. Vojna pa jo je konstantno tako slabila in razdirala, da jo je dotični voditelj končno raz- pustil in povabil dekleta, naj se prosto- voljno zglasijo vnovič samo take, ki imajo res namen vztrajati in držati pra- vila. Zglasilo se jih je še vedno skoro dve tretjini. Preveč. Nezdрави elementi so s svojo privajeno nemarnostjo in s slabim vzgledom vplivali nadalje razdi- ralno na družbeni organizem. Konečno je prišla družba na mrtvo točko. Ni bila sicer formalno razpuščena, a že par let sem ni bilo več shodov niti skupnih me- sečnih sv. obhajil ali drugih prireditev.

Kaj se zgodi?

To je nekatere dobre družbenice tako bolelo, da kar niso mogle živeti brez družbe. Zbrale so se skupaj in za- prosile voditelja, naj vendar zopet ob- novi družbeno delovanje. In to se je tudi zgodilo.

Mala četa jih je, a te so pridne in vztrajne ter kažejo tako požrtovalnega duha, da je upanje, da bo na razvalinah vstala kmalu nova, močna družba, ki bo zajemala svojo moč iz čvrstega, nepo- kvarjenega naraščaja.

Zato, sobratje, odložimo vso malo- dušnost, ki je nasprotnica vsakemu na- predku! Pojdimo z zaupanjem na delo za Marijino čast in dobrobit naše mla- dine!

Na noge! Marija nas kliče.

Urednik: Stanko Stanič, kap.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Gorici.